

Sv. Tomáš z Villanovy

Plinio de Oliveira

22. septembra 2019 ✝ Svätec týždňa ✝ Svätec na :

Životopisné dáta:

Na začiatku 16. storočia stáli Nemecko a Španielsko vo zvláštnom protiklade. To prvé bolo rozdelené, skazené a škandalizované odpadlým augustiniánskym mníchom, Lutherom. To druhé bolo pozdvižené a posvätené iným augustiniánskym mníchom, sv. Tomášom z Villanovi.

Sv. Tomáš sa narodil 18. septembra 1488 vo Fuentellane, v Španielsku do šľachtickej, ale chudobnej rodiny. Jeho rodičia boli veľmi cnostní a svojmu synovi vstúpili lásku k biednym. Jeho matka mala dar robiť zázraky. Chlapec bol dobrým plodom takých svätých rodičov.

Po cnostnom detstve prežitom vo Villanove promoval so všetkými poctami na Univerzite v Alcalá. Vo veku 28 rokov vstúpil k augustiniánom v Salamance a sľuby zložil 25. novembra 1517, v tom istom roku, keď Luther odpadol od katolíckej viery. V Salamance učil scholastickú teológiu a čoskoro kázal po celom Španielsku. Svoj život zasvätil spovednici a kazateľni. Jeho kázne boli také presvedčivé, že ho vymenovali za dvorného kazateľa cisára Karola V. a urobili ho jedným z cisárových radcov. Hovorí sa, že Karol V. nedokázal Tomášovi nič odmietnuť, pretože mal dar pohnúť srdcom. Ponúkli mu biskupský stolec v Granade, ale Tomáš odmietol. Neskôr, v roku 1544 bol donútený prijať arcibiskupský stolec vo Valencii. Kráľovstvo vtedy trpelo veľkým suchom. Keď úradne oznámili, že arcibiskupom bude sv. Tomáš, otvorilo sa nebo a spustil sa výdatný dážď, ako znamenie že prichádza Božia milosť a vykúpenie. Tento dážď dobre symbolizuje povahu sv. Tomáša, ktorého prezývali „Almužník“ a „Otec biednych“. A pre spôsob ako spravoval svoju diecézu ho volali „Vzor biskupov“. Postupne a vytrvalo reformoval klérus, aby ten potom reformoval veriacich.

Stále žil v odriekaní a umŕtvovaní a za svoj najväčší poklad považoval bedárov. Bol štedrý ku všetkým, ale skúpy k sebe až do tej miery, že stále nosil kutňu, ktorú dostal pri noviciáte. Raz ho dokonca obvinili z lakomstva. Krajčír, ku ktorému doniesol do opravy svoj starý kabát takto vyjadril svoje sklamanie z malého zárobku. Na druhej strane, o čosi neskôr ten istý sv. Tomáš venoval dcére tohto krajčíra ako veno 150 strieborníakov.

Každé ráno prichádzalo k jeho prahu niekoľko stoviek chudobných, ktorí dostávali jedlo, víno a i peniaze. Jeho almužny sprevádzali zázraky uzdravovania chorých, rozmnoženia jedla a mimoriadnych obrátení. Do mystického vytrženia upadal tak často, že ich neskôr opisoval v kázňach o Premenení Pána.

Po 11 rokoch v úrade ťažko ochorel a 8. septembra 1555 zomrel, na sviatok Narodenia Panny Márie. Posteľ, na ktorej zomieral, daroval istému chudákovi. To bola posledná vec, ktorú spravil. Zanechal nám množstvo

kázní i náboženských spisov. Jeho vznešený štýl pripomína sv. Bernarda.

Komentár prof. Plinia:

Nie je ľahké povedať niečo o sv. Tomášovi, lebo správy o jeho živote obsahujú skutočnosti, ktoré sú typickou črtou mnohých svätých. Sú obdivuhodné i chvályhodné, ale sú pomerne všeobecné. Preto sa v tomto zamyslení obmedzím na to, čo sv. Tomáša odlišuje.

Je význačné, že si ho Karol V. vybral za kazateľa a poradcu. Že v mnohom formoval a viedol cisárovo svedomie. Tu vidieť prst Božej prozreteľnosti, ako usmerňuje kroky veľkého štátnika. Karol V., cisár Svätej rímskej ríše nemeckého národa, človek, nad ktorého ríšou slnko nikdy nezapadalo, bol mimoriadne dôležitý muž. Ako ďalší v rade prijal povolanie Habsburgského domu. Existuje text od Márie z Agredy, ktorý opisuje zámery Prozreteľnosti s rakúskym panovníckym rodom a vypočítava všetky milosti, ktoré Boh Habsburgovcom dal, aby tieto zámery splnili. Tu vidíme, ako Prozreteľnosť prispievala k uskutočneniu svojich plánov a poslala sv. Tomáša kázať a radiť Karolovi V. Treba ale s bolesťou povedať, že Karol V. neplnil Božie plány poriadne. Hoci mal za poradcu svätca, bol príliš mäkký a tolerantný a dovolil tak protestantom, aby ovládli jeho ríšu. Pravdou však je, že bojoval na viacerých frontoch zároveň a musel sa brániť pred koalíciou mohamedánskeho Turecka a katolíckeho Francúzska, ktoré bolo nepriamo zodpovedné za rozšírenie protestantizmu.

Ale Karol V. zažil aj dlhé obdobia mieru, v ktorých mohol nástupu protestantizmu zabrániť. Jeho nekonečné vyčkávanie z neho odôvodnene urobilo predmet tvrdej, ale objektívnej kritiky, zo strany katolíckych historikov.

Svoj život ale ukončil dobre. Vzdal sa všetkého a odišiel do kláštora, stráviť zvyšok života v kajúcnosti. Posledné roky strávil práve takým životom, aký kedysi zrodil a vybudoval celé kresťanstvo. Žeby dobré rady sv. Tomáša nakoniec doputovali do jeho srdca? Cisár hovoril, že Tomáš má dar pohnúť srdce. Pohlol aj jeho železným srdcom? Treba to zobrať do úvahy.

Namietnete: „Prečo hovoríš, že mal železné srdce? Muž, čo robí ústupky a je slabý pred nepriateľom, nemôže mať srdce zo železa.“

Moja celoživotná skúsenosť však hovorí, že niet nič tvrdsie ako srdce slabého muža a niet nič ťažšie, ako urobiť z neho silného a akčného človeka. Je ťažšie urobiť zo slabocha silného, než skaziť silného na slabocha. Myslím si, že svätec, ktorý by dokázal odstrániť slabotu Ľudovíta XVI. by vykonal nadprirodzený zázrak mnohokrát mocnejší ako svätec, ktorý by Ľudovíta XIV. donútil prestať používať moc. Takže je možné, že zmena v Karolovi V., ktorý sa stiahol do kláštora aby konal pokánie, sa stala vďaka rade sv. Tomáša.

Je tiež zaujímavé, že sv. Tomáš mal toľko mystických zážitkov, že o nich hovoril vo svojich kázaniach. Je obdivuhodné, ako o nich hovorí, úprimne, ušľachtilo, bez márnivosti, zjavuje milosť vo svojej duši priamo z kazateľnice. Iba naozaj veľký duch to dokáže, pretože správne vidí pomer medzi svojimi zásluhami a Božou štedrosťou.

A to je pravý opak kalvínskeho chápania pokory, ktoré sa infiltrovalo do katolíckeho povedomia. Podľa neho, každý jedinec, ktorý sa niečím pochváli, alebo dovolí, aby iní videli jeho kvality a dary je pyšný, pretože pokora vždy vyžaduje také veci skrývať. To nie je pravda, je to príliš zjednodušené.

Samozrejme chápem, že je nebezpečné niekomu povedať, že sa môže chváliť svojimi vlastnosťami. Často sa stáva, že človek nemá objektívne videnie seba samého a svoje plusy a pozitíva značne preháňa a prepadá pýche. To samozrejme viem a preto súhlasím, že na mieste je veľká opatrnosť. Ale stále je to odlišné od povinnosti, skrývať svoje prednosti v mene pokory. V živote sv. Tomáša vidíme, že dokázal nádherne a prirodzene odkryť milosti, ktoré dostal a zázraky, ktoré Boh v jeho duši vykonal. Vedel o nich dokonca verejne kázať, pretože sa od nich odpútal a oslavoval ich odhalením Boha a nie seba. Medzi pokladmi katolíckej Cirkvi nachádzame príklady pre obe cesty. Ako mlčať o svojich prednostiach, ale aj ako o obdržaných milostiach hovoriť tak, aby bol zvelebený Boh. A to je druhá, veľmi pekná stránka, života sv. Tomáša z Villanovy.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/sv-tomas-z-villanovy/>